

2015-жылдын январь айында акча-кредиттик көрсөткүчтөрдүн динамикасы

2015-жылдын январь айында экономиканын өсүш арымы 8,4 пайызды түзгөн (УСКнын алдын ала маалыматы боюнча) (2014-жылдын январь айында – 8,6 пайыз), мында “Кумтөр” алтын кенин казып алуу ишканасын эске албаганда ИДӨ 3,4 пайызга жогорулаган.

2015-жылдын январь айында инфляция жылдык мааниде алганда 11,6 пайыз (2014-жылдын январь айында – 3,6 пайыз); базалык инфляция - 8,4 пайыз (2014-жылдын январь айында – 7,1 пайыз) чегинде калыптанган.

АКШ долларынын сомго карата расмий курсу 2015-жылдын баш жагынан тартып 1,6 пайызга өсүп, 1 АКШ доллары үчүн 59,8100 сом чегинде катталган (2014-жылдын январь айында – 2,4 пайыз).

2015-жылдын январь айында акча базасы 8,6 пайызга кыскарып, 58 947,8 млн. сомду түзгөн (2014-жылдын январь айында – 3,6 пайыз), анын ичинде башка депозиттик корпорациялардын камдары 7,6 пайызга жогорулашы шартында жүгүртүүдөгү акча 10,7 пайызга азайган.

2015-жылдын январь айынын акырына карата абал боюнча акча базасынын түзүмү төмөнкүчө калыптанган:

- жүгүртүүдөгү акча үлүшү - 86,5 пайыз;
- башка депозиттик корпорациялардын камдарынын үлүшү – 13,5 пайыз.

Башка депозиттик корпорациялар камдарынын түзүмүндө милдеттүү камдар 6 791,5 млн. сомду түзүү менен 1,5 пайызга, ал эми үстөк камдар 65,6 пайызга, 1 165,8 млн. сомго чейин жогорулаган (2014-жылдын январь айында милдеттүү камдар 6,9 пайызга, ал эми үстөк камдар - 164,6 пайызга өскөн эле).

Акча базасынын кыскарышы Өкмөттүн операцияларынын таасири астында шартталган, ал 2015-жылдын январь айында акча базасын 5,5 млрд. сомго кыскарткан. Натыйжада, Улуттук банктын операциялары акча базасын кошумча 1,1 млрд. сомго төмөндөткөн.

2015-жылдын январь айында акча базасына негизинен, Улуттук банктын төмөнкү операциялары таасирин тийгизген:

- валюталык интервенциялар акча базасын 3,5 млрд. сомго азайткан;
- «овернайт» депозиттери – январь айы ичинде жайгаштырылган каражаттардын дүң көлөмү 28,6 млрд. сомду түзгөн;
- «овернайт» кредиттери - январь айы ичинде сунушталган каражаттардын дүң көлөмү 2,0 млрд. сом чегинде катталган;
- ички рынокто алтынды сатып алуу - 1,8 млн. сомду түзгөн.

2015-жылдын январь айы ичинде дүң эл аралык камдар доллар эквивалентинде 82,3 млн. долларга азайып, 1 876,3 млн. АКШ долларын түзгөн.

2015-жылдын январь айында таза ички активдер 2 424,0 млн. сомго төмөндөгөн. Таза ички активдердин азайышына, депозиттердин өсүшүнө байланыштуу Өкмөт алдында милдеттенмелердин 2 005,1 млн. сомго жогорулашы, ошондой эле Улуттук банкка депозиттердин агылып кирүү көлөмүнүн жогорулашынын эсебинен банк секторунун таза талаптарынын 968,9 млн. сомго азайышы салым кошкон. Ал эми таза ички активдердин өсүшүнө капитал эсебинин 1 214,1 млн. сомго төмөндөшү таасирин тийгизген.

Акча топтомдорунун өзгөрүүсү

Банктардан тышкаркы нак акчадан жана улуттук валютадагы депозиттерден турган¹ M2 акча топтому 2015-жылдын январь айында 6,2 пайызга кыскарып, 77 245,5 млн. сомду түзгөн (2014-жылдын январь айында – 2,5 пайыз).

2015-жылдын январь айы ичинде кеңири мааниде колдонулуучу M2X акча массасы 4,6 пайызга азайып, 118 760,4 млн. сом чегинде катталган, бул эң башкысы, банктардан тышкаркы акчанын 10,0 пайызга, 46 726,3 млн. сомго чейин кыскарышы менен шартталган (2014-жылдын январь айында M2X 0,6 пайызга кыскарган эле).

¹ Өкмөткө жана резидент эместерге депозиттерди эске албаганда, жеке адамдардын, юридикалык жактардын жана башка финансы-кредит мекемелеринин депозиттери.

М2Х акча массасынын түзүмү төмөнкүчө катталган:

- банктардан тышкаркы нак акчанын үлүшү - 39,3 пайыз (2015-жылдын 1-февралына - 48,4 пайыз);
- улуттук валютадагы депозиттердин үлүшү - 25,7 пайыз (2015-жылдын 1-февралына - 25,4 пайыз);
- чет өлкө валютасындагы депозиттердин үлүшү - 35,0 пайыз (2015-жылдын 1-февралына - 26,2 пайыз).

М2Х акча массасына камтылуучу депозиттерди долларлаштыруу деңгээли 2015-жылдын баш жагында катталган деңгээлге салыштырганда январь айынын акырына 0,4 пайыздык пунктка төмөндөп, 57,6 пайызды түзгөн.

Чет өлкө валютасындагы депозиттер 1,5 пайызга кыскарып, 41 515,0 млн. сомду түзгөн, ал эми алмашуу курсунун таасирин эске албаганда ал 2,3 пайызга кыскарган, ал эми улуттук валютадагы депозиттер 0,1 пайызга, 30 519,1 млн. сомго чейин жогорулаган. Натыйжада, 2015-жылдын январь айында депозиттердин жалпы көлөмү 0,8 пайызга кыскарып, 72 034,1 млн. сомду түзгөн (2014-жылдын январь айында 5,2 пайызга жогорулаган).

2015-жылдын январь айында *экономиканы кредиттөө*² 0,5 пайызга кыскарып, 81 776,5 млн. сомду түзгөн, ал эми алмашуу курсунун таасирин эске албаганда төмөндөө 1,3 пайызды түзгөн (2014-жылдын январь айында экономиканы кредиттөө, тиешелүүлүгүнө жараша 1,4 жана 0,2 пайызга өскөн).

2015-жылдын январь айында банк тутумунун таза чет өлкө активдери 4 698,2 млн. сомго (4,3 пайызга) төмөндөп, 103 891,4 млн. сомду түзгөн.

2015-жылдын январь айынын акырына банк тутумунун таза ички активдери 1 085,7 млн. сомго (6,8 пайызга) кыскаруу менен 14 869,1 млн. сом чегинде калыптанган.

Мындан тышкары, Улуттук банк Башкармасынын чечимине ылайык кароого алынган мезгилдин акырына эсептик чен 11,0 деңгээлинде белгиленген (2014-жылдын декабрь айынын акырындагы деңгээлге салыштырганда +50 базистик пункт).

2015-жылдын январь айынын акырына жүгүртүү мөөнөтү 7 күндүк ноталардын кирешелүүлүгү 11,00 пайызды түзгөн.

Финансылык ортомчулук деңгээлин мүнөздөгөн кеңири мааниде колдонулуучу М2Х мультипликатору 2015-жылдын 1-февралына - 2,015, ал эми М2 мультипликатору - 1,310 түзгөн (2014-жылдын 1-февралына – тиешелүүлүгүнө жараша, 1,704 жана 1,257).

М2Х акча топтому боюнча эсептелинген экономиканы монетизациялоо коэффициенти 30,3 пайызды, ал эми М2 акча топтому боюнча - 21,2 пайызды түзгөн (2014-жылдын январь айында тиешелүүлүгүнө жараша 31,1 жана 23,5 пайызды түзгөн).

Акча жүгүртүлүшүнүн тездиги

Акча жүгүртүлүшүнүн тездиги 2015-жылдын январь айы ичинде айдын акырына 3,3 пайызды түзгөн (М2Х боюнча).

Улуттук банктын кассасына 2015-жылдын январь айында 7 866,8 млн. сом келип түшкөн, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда ал 301,0 млн. сомго же 4,0 пайызга жогорулаган, ал эми берүүлөр 1 380,1 млн. сомго же 43,6 пайызга азайуу менен 1 782,7 млн. сом чегинде калыптанган.

2015-жылдын январь айында коммерциялык банктардын кассасына 65 268,8 млн. сом келип түшкөн, бул өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырмалуу 760,3 млн. сомго же 1,2 пайызга жогору, ал эми берүүлөр 941,4 млн. сомго же 1,5 пайызга көбөйүп, 61 859,0 млн. сомду түзгөн.

Мындан тышкары, төлөм системасында финансылык тобокелдиктер деңгээли минималдуу деңгээлде катталган. Жыл акырына жүгүртүү коэффициенти - 0,33, ал эми ликвиддүүлүк коэффициенти – 2,99 түзгөн.

² Өкмөткө жана резидент эместерге кредиттерди эске албаганда, жеке адамдардын, юридикалык жактардын жана башка финансы-кредит мекемелеринин кредиттери.